

IV

(Paziņojumi)

EIROPAS SAVIENĪBAS IESTĀŽU UN STRUKTŪRU SNIEGTI PAZIŅOJUMI

PADOME

Padomes secinājumi par ieguldījumiem izglītībā un apmācībā – atbilde uz paziņojumu “Izglītības pārvērtēšana – ieguldījums prasmēs labāku sociālekonomisko rezultātu sasniegšanai” un “2013. gada izaugsmes pētījumu”

(2013/C 64/06)

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

SAISTĪBĀ AR

1. Līguma par Eiropas Savienības darbību 165. un 166. pantu;
2. stratēģiju “Eiropa 2020” un it īpaši ar 2012. un 2013. gada izaugsmes pētījumu un ar 2012. gadā konkrētām valstīm adresētajiem ieteikumiem;
3. Padomes 2009. gada 12. maija secinājumiem, ar kuriem laikposmam līdz 2020. gadam izveido stratēģisku sistēmu Eiropas sadarbībai izglītības un apmācības jomā (“ET 2020”) ⁽¹⁾, kuras galvenais mērķis ir dalībvalstīs atbalstīt tādu izglītības un apmācības sistēmu turpmāku attīstību, ar kurām tiecas nodrošināt visu iedzīvotāju personīgo, sociālo un profesionālo izaugsmi, kā arī ilgtspējīgu ekonomisko labklājību un nodarbinātības iespējas, vienlaikus popularizējot demokrātijas vērtības, sociālo kohēziju, radošumu un inovāciju, pilsonisko aktivitāti un kultūru dialogu;
4. Padomes un Komisijas 2012. gada februāra kopīgo ziņojumu par “ET 2020” stratēģiskās sistēmas īstenošanu ⁽²⁾, kurā ir izklāstīti pasākumi, lai izmantotu “ET 2020” procesu nolūkā atbalstīt stratēģijas “Eiropa 2020” mērķus attiecībā uz izaugsmi un nodarbinātību, un noteiktas vairākas prioritārās jomas Eiropas sadarbībai izglītības un apmācības jomā laikposmam no 2012. gada līdz 2014. gadam;
5. ilgstošu ekonomikas krīzi, kas uzsvēta jaunākajās Komisijas prognozēs, kurās paredzēta lēnāka ekonomikas atveseļošanās, nekā tas bija gaidāms, un bezdarba palielināšanās 2013. gadā, sasniedzot augstāko punktu, proti, gandrīz 11 % ⁽³⁾, ar 60 % augstāku bezdarbnieku īpatsvaru mazkvalificētu darba ņēmēju vidū ⁽⁴⁾;
6. vajadzību Eiropā apturēt jauniešu bezdarba pieaugumu, kura vidējais rādītājs pašlaik ir gandrīz 23 %, dažās dalībvalstīs pat sasniedzot vairāk nekā 50 % ⁽⁵⁾;
7. to, ka ir arvien vairāk pierādījumu tam, ka prasmju piedāvājums neatbilst darba tirgus vajadzībām, jo visā Eiropā patlaban ir vairāk nekā 2 miljoni neaizpildītu darbvietu ⁽⁶⁾;
8. vajadzību likt pamatus nākotnes izaugsmei un konkurētspējai saistībā ar sarežģītu publisko finanšu situāciju, efektīvāk investējot izglītības un apmācības sistēmās un gūstot nenoliedzamus sociālus un ekonomiskus ieguvumus no šādiem ieguldījumiem;
9. Padomes 2012. gada 26. novembra secinājumiem par izglītību un apmācību stratēģijā “Eiropa 2020” – izglītības un apmācības ieguldījums ekonomikas atveseļošanā, izaugsmei un nodarbinātībā ⁽⁷⁾, kuros vienojās, ka izglītības un apmācības nozarei, tostarp ministru līmenī, būtu jāuzņemas nozīmīgāka loma, gan nosakot kopējas pieejas un mērķus attiecībā uz izglītību un apmācību, gan arī īstenojot stratēģijas “Eiropa 2020” Eiropas pusgada izglītības un apmācības aspektus;

⁽¹⁾ OV C 119, 28.5.2009., 2. lpp.⁽²⁾ OV C 70, 8.3.2012., 9. lpp.⁽³⁾ Eiropas Komisijas rudens ekonomikas prognozes (2012. gada novembris).⁽⁴⁾ Eurostat dati par bezdarbu (2012. gada novembris).⁽⁵⁾ “Jauniešu nodarbinātības veicināšana” – COM(2012) 727 final, 2012. gada 5. decembris.⁽⁶⁾ Eiropas vakanču uzraudzības rīks, 2012. gada 7. decembris.⁽⁷⁾ OV C 393, 19.12.2012., 5. lpp.

10. Eiropadomes 2012. gada 13. un 14. decembra secinājumiem ⁽¹⁾, kuros

- Padome, dalībvalstis un Komisija tika aicinātas nodrošināt ātrus turpmākus pasākumus pēc Komisijas paziņojuma “Izglītības pārvērtēšana” ⁽²⁾,
- tika atzinīgi vērtēti panākumi ceļā uz visaptverošu ES pieeju jauniešu nodarbinātībai un Padome aicināta apsvērt priekšlikumus, kas ietilpst jauniešu nodarbinātības pasākumu kopumā,
- uzsvērts tas, ka ir svarīgi izstrādāt diferencētu, izaugsmei labvēlīgu un pareizu fiskālo politiku un rast līdzsvaru starp valsts investīciju vajadzībām un fiskālās disciplīnas mērķiem;

11. to, ka, ņemot vērā notiekošās sarunas par daudzgadu finanšu shēmu 2014.–2020. gadam, izveidota saikne starp investīciju prioritāšu un intervences pasākumu izvēli turpmākajam struktūrfondu plānošanas laikposmam no 2014. līdz 2020. gadam un politikas problēmām, kas uzsvērtas konkrētām valstīm adresētajos ieteikumos un dalībvalstu reformu programmās;

ATZINĪGI VĒRTĒ

1. to, ka Gada izaugsmes pētījumā par 2013. gadu izglītībai un apmācībai ir piešķirta svarīga nozīme kā vienam no galvenajiem izaugsmes un konkurētspējas dzinūļiem, tostarp atsaucī uz būtisko nozīmi, kāda piemīt ieguldījumiem cilvēkkapitālā, lai cīnītos ar bezdarbu un to novērstu, un sagatavotu ekonomikas atlabšanu ar daudzām jaunām darbavietām;
2. Gada izaugsmes pētījumā par 2013. gadu pausto nostāju par diferencētu fiskālo konsolidāciju, aicinot dalībvalstis saglabāt nākotnes izaugsmes potenciālu, piešķirot prioritāti ieguldījumiem izglītības un apmācības jomā un, kad vien iespējams, tos stiprinot;
3. Gada izaugsmes pētījumā par 2013. gadu pausto aicinājumu veikt reformas, lai uzlabotu izglītības un apmācības sistēmu rādītājus un vispārējo prasmju līmeņus, ciešāk sasaistot darba vidi ar izglītības vidi, vienlaikus atzīstot, ka nepastāv tāda vienota darba programma, kas derētu visiem, un ka dažām reformām rezultāti var būt redzami tikai pēc ilga laika;
4. nozīmi, kas piešķirta prasmēm, izglītībai, apmācībai un mūžizglītībai nodarbināmības veicināšanā un jo īpaši jauniešu bezdarba apkarošanā un novēršanā, pievērsoties tā galvenajiem cēloņiem, no kuriem daudzi ir aplūkoti Komisijas nesajā – 2012. gada 20. novembra – paziņojumā Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un

sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai “Izglītības pārvērtēšana – ieguldījums prasmēs labāku sociālekonomisko rezultātu sasniegšanai”.

AICINA DALĪBVALSTIS, PIENĀCĪGI IEVĒROJOT SUBSIDIARITĀTES PRINCIPU,

1. nodrošināt to, ka tiek stiprināti izglītības un apmācības sociālie aspekti un garantētas vienlīdzīgas iespējas piekļuvei kvalitatīvai izglītībai, lai izglītības un apmācības sistēmas varētu turpināt sniegt ieguldījumu sociālās kohēzijas, ilgtspējīgas attīstības, pilsoniskās aktivitātes un personiskās izaugsmes sekmēšanā Eiropas sabiedrībā;
2. stiprināt izglītības un apmācības lomu stratēģijā “Eiropa 2020”, ņemot vērā paziņojumu “Izglītības pārvērtēšana”, kā arī izglītības un apmācības aspektus, kas ietverti gada izaugsmes pētījumos un konkrētām valstīm adresētos ieteikumos, un – saskaņā ar valstu un “ET 2020” prioritātēm un atbilstīgi pieejamiem līdzekļiem – uzmanību pievēršot šādiem jautājumiem:
 - a) uzlabot izglītības un apmācības sistēmu rādītājus un vispārējo prasmju un kompetenču līmeņus, piemēram, ciešāk sasaistot darba vidi ar izglītības vidi un nodrošinot efektīvu saziņu un spēcīgas partnerības starp attiecīgajām politikas jomām, izglītības un apmācības apakšnozarēm, sociālajiem partneriem un dažādiem pārvaldības līmeņiem;
 - b) sadarbībā ar sociālajiem partneriem veicināt izcilību profesionālajā izglītībā un apmācībā, piemēram, izveidojot kvalitatīti garantējošas profesionālās izglītības un apmācības sistēmas ar spēcīgu uzsvāru uz apmācību darba vietā, apsverot īsa cikla pēcvidusskolas vai terciāru kvalifikāciju izstrādi saskaņā ar EKS vai saistībā ar pirmo ciklu Boloņas procesa ietvaros, un koncentrējoties uz potenciālās izaugsmes jomām vai jomām, kurās ir prasmju deficīts, un saskaņojot profesionālās izglītības un apmācības politiku ar valstu, reģionālām vai vietējām ekonomikas attīstības stratēģijām;
 - c) uzlabot to jauniešu sniegumu, attiecībā uz kuriem pastāv liels mācību priekšlaicīgas pārtraukšanas risks un kuriem ir zems pamatprasmju līmenis, saskaņā ar Padomes 2011. gada ieteikumā izklāstīto sistēmu ⁽³⁾, piemēram, savlaicīgi apzinot tos skolēnus, kuru sniegums pamatprasmju apguvē ir vājš visos izglītības posmos, sniedzot individualizētu atbalstu – vienlaikus validējot ikdienējā un neformālā izglītībā iegūtās zināšanas, prasmes un kompetences – un vērstoties pret vājā snieguma cēloņiem ar kvalitatīvu un pieejamu izglītību un aprūpi agrīnā bērnībā;
 - d) samazināt mazkvalificētu pieaugušo skaitu, piemēram, palielinot stimulus pieaugušo apmācībai, sniedzot informāciju par piekļuvei mūžizglītības pakalpojumiem, piemēram,

⁽¹⁾ EUCO 205/12.

⁽²⁾ 14871/12 + ADD 1-8.

⁽³⁾ Padomes Ieteikums par politiku, lai mazinātu mācību priekšlaicīgu pārtraukšanu (OV C 191, 1.7.2011., 1. lpp.).

informāciju par neformālās un ikdienējās mācīšanās validēšanu⁽¹⁾ un profesionālo orientāciju un piedāvājot personām individuāli pielāgotas mācības;

- e) ieviest pasākumus, lai attīstītu transversālās prasmes un kompetences, kā tas izklāstīts 2006. gada Ieteikumā par pamatprasmēm mūžizglītībā⁽²⁾ no izglītības sākumposma līdz pat augstākajai izglītībai, izmantojot novatoriskas un uz studentiem vērstas pedagoģiskās pieejas;
- f) sadarbībā ar attiecīgām ieinteresētajām personām pārskatīt un stiprināt pedagoga profesijas (tostarp skolotāju, skolu vadītāju un skolotāju apmācītāju) profesionālo profilu, piemēram, nodrošinot pedagogu sākotnējās izglītības efektivitāti un izveidojot saskaņotas un ar atbilstošiem resursiem nodrošinātas sistēmas attiecībā uz mācībspēku pieņemšanu darbā, atlasī, pedagogu sākotnējo izglītību, atbalstu karjeras sākumposmā un pedagogu profesionālo pilnveidi, pamatojoties uz nepieciešamām kompetencēm;
- g) optimizēt uz IKT pamatotu mācīšanos un piekļuvi kvalitatīviem atvērtiem izglītības resursiem, piemēram, atbalstot uz IKT pamatotu mācīšanas un novērtēšanas praksi, veicinot digitālā satura lietotāju un veidotāju tiesību un pienākumu pārredzamību un palīdzot izglītības un apmācības iestādēm pielāgoties atvērto izglītības resursu izplatībai, īpaši attiecībā uz kvalitātes nodrošināšanu un uzraudzību;
- h) noteikt kā prioritārus un, ja iespējams, palielināt ieguldījumus izglītībā un apmācībā, vienlaikus cenšoties šādu izdevumus padarīt efektīvākus, veicinot valsts līmeņa debates par ilgtspējīgiem un līdzsvarotiem finansēšanas mehānismiem, iesaistot plašu ieinteresēto personu loku.

PIEKRĪT, KA

ar mērķi uzņemties nozīmīgāku lomu Eiropas pusgada īstenošanā, tiem dalībvalstu pārstāvjiem, kuri sanāk Izglītības, jaunatnes, kultūras un sporta padomē, un/vai vajadzības gadījumā attiecīgajām darba sagatavošanas struktūrām pēc tam, kad saņemta konkrēto dalībvalstu piekrišana, vajadzētu izskatīt progresu, ko dalībvalstis panākušas, reaģējot uz problēmām, kas izglītības un apmācības jomā apzinātas konkrētām valstīm adresētajos ieteikumos⁽³⁾. Turklāt un saskaņā ar "ceļvedi", ko Eiropas pusgadam sagatavojusi prezidentvalsts, Izglītības komiteja vajadzības gadījumā var sniegt atbalstu attiecīgajām komitejām, piemēram, Nodarbinātības komitejai, saistībā ar konkrētām valstīm adresēto ieteikumu projektos ietvertu izglītības un apmācības jomas jautājumu izskatīšanu.

⁽¹⁾ Saskaņā ar Padomes 2012. gada 20. decembra Ieteikumu par neformālās un ikdienējās mācīšanās validēšanu (OV C 398, 22.12.2012., 1. lpp.).

⁽²⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Ieteikums (2006. gada 18. decembris) par pamatprasmēm mūžizglītībā (OV L 394, 30.12.2006., 10. lpp.).

⁽³⁾ DE atruna par teikuma otro daļu (sākot no "vajadzētu izskatīt (. . .)").

ŅEM VĒRĀ KOMISIJAS IECERI

1. saskaņā ar subsidiaritātes principu un ņemot vērā to, ka atbildība par izglītības un apmācības jomām gulstas uz valstīm, kā arī izglītības iestāžu autonomiju, atbalstīt dalībvalstu centienus uzlabot izglītības un apmācības sistēmas, pilnībā izmantojot ES programmas un fondus izglītības un apmācības jomā un izmantojot uzlabotu faktu pamatojumu, detalizētu izmaksu un ieguvumu analīzi un lielāku pārredzamību, tostarp:

- a) palielinot speciālās zināšanas par konkrētām valstīm un par konkrētu valstu atbalstu, kā arī savas analītiskās spējas;
- b) izvērsot strukturētu saziņu ar dalībvalstīm, tostarp organizējot divpusējas sanāksmes izšķirīgajos brīžos posmā, kad Komisija gatavojas pieņemt konkrētām valstīm adresētu ieteikumu projektu;
- c) nodrošinot stingrāku to darbību koordinēšanu, kas tiek veiktas, izmantojot AKM⁽⁴⁾ darba grupas, kuras izveidotas "ET 2020" ietvaros, un gādājot par to, lai visas šāda veida grupas lielāko uzmanību veltītu svarīgākajām politikas problēmām, kas apzinātas "ET 2020", "Eiropa 2020" un Eiropas pusgada procesu gaitā;
- d) pēc attiecīga lūguma saņemšanas izskatot iespēju sniegt atbalstu dalībvalstīm, aicinot kolēģus padziļināti apspriest konkrētajai valstij specifiskus jautājumus, izmantojot atbilstīgus finanšu instrumentus, tostarp atbalstot starptautiski atzītu ekspertu dalību;

e) sadarbībā ar dalībvalstīm izskatot atgriezenisko informāciju par jaunās Izglītības un apmācības pārraudzības pirmā pārskata izmantošanu un par Izglītības un apmācības foruma darbību un iesniedzot priekšlikumus, lai nodrošinātu, ka šo jauno instrumentu izmantošana Eiropas pusgadā sniegtu papildu vērtību;

f) sadarbībā ar dalībvalstīm apsverot turpmāku metodoloģisko darbu saistībā ar attiecīgo datu vākšanu, lai atbalstītu ierosinātā priekšlikuma⁽⁵⁾ par iespējamu kritēriju valodas prasmju jomā pieņemšanu Padomē;

2. atbalstīt iniciatīvas, piemēram, tādas kā ierosināto ES līmeņa Mācekļību aliansi, kuru mērķis ir uzlabot ar darbu saistītas mācības un kuras paredz izveidot stingras partnerattiecības

⁽⁴⁾ Atvērtā koordinācijas metode.

⁽⁵⁾ Skatīt dokumentu 14871/12 ADD 2, 3. lpp.

- starp izglītību un nodarbinātību, it īpaši sociālajiem partneriem, uzņēmumiem un profesionālās izglītības un apmācības nodrošinātājiem saskaņā ar Kopenhāģenas procesu;
3. kopā ar sociālajiem partneriem ES līmenī izskatīt iespējas palielināt pieaugušiem sniegtās izglītības un apmācības līmeni un kvalitāti, lai pielāgotu un uzlabotu darbspēka prasmes;
 4. ciešā sadarbībā ar dalībvalstīm un attiecīgajām ieinteresētajām personām izvērtēt ietekmi, ko dotu Eiropas prasmju un kvalifikāciju telpas iespējamā izveide ar mērķi veicināt ES un valstu dažādo pārredzamības un atzišanas instrumentu ciešāku tuvināšanos, lai nodrošinātu to, ka prasmes un kvalifikācija ir viegli atzīstamas citās valstīs;
 5. rīcību saskaņojot ar jebkādam dalībvalstu iniciatīvām šajā jomā, uzsākt jaunu iniciatīvu par izglītības atvēršanu, analizējot ietekmi, kādu dotu ES atbalsts tam, lai palielinātu piekļuvi kvalitatīviem atvērtiem izglītības resursiem un IKT un lai veicinātu to izmantošanu;
 6. ieviest pasākumus, ar kuriem veicina izglītību uzņēmējdarbības jomā, it īpaši politikas norādes, un sistēmu, lai iestāžu līmenī veicinātu izglītību uzņēmējdarbības jomā;
 7. analizēt publisko izdevumu efektivitāti izglītības un apmācības jomā, un uzsākt ES līmeņa debates ar attiecīgajām ieinteresētajām personām par priekšrocībām, ko dod ieguldījumi dažādās izglītības un apmācības nozarēs.
- AICINA DALĪBVALSTIS UN KOMISIJU
1. izveidot ciešāku saikni starp svarīgākajām stratēģiskajām politikas problēmām, kas apzinātas Eiropas pusgada un AKM darbības, un pēc pieprasījuma izstrādāt konkrētām valstīm paredzētu dimensiju, lai gan atsevišķām dalībvalstīm, gan dalībvalstu grupām palīdzētu īstenot konkrētām valstīm adresētus ieteikumus;
 2. visā pilnībā izmantot sadarbības un savstarpējas mācīšanās potenciālu, kas izveidots AKM ietvaros, izmantojot uzlabotus darba paņēmienus, tostarp vajadzības gadījumā nodrošinot:
 - a) darbību spēcīgāku papildināmību un izvairīšanos no dublēšanās, labāk izmantojot ES dalībvalstu klātbūtni citās starptautiskās organizācijās, piemēram, ESAO⁽¹⁾, UNESCO un Eiropas Padomē;
 - b) struktūras un procedūras, ar kurām palielina lietderību, efektivitāti un dalībvalstu atbildību par AKM procesu, piemēram, ģenerāldirektoru un augstākā līmeņa praktisko politikas veidotāju līmeni;
 - c) strukturētu brīvprātīgu salīdzinošas izvērtēšanas procesu, kas vērstas uz konkrētām valstīm adresētu ieteikumu īstenošanu un balstās uz pieredzi, kura gūta 2012. gada septembrī rīkotajā salīdzinošas izvērtēšanas izmēģinājumā;
 - d) regulāru atgriezeniskās informācijas sniegšanu no visām darba grupām Izglītības komitejai un/vai citām atbilstīgām grupām un minēto grupu svarīgāko politikas konstatējumu iesniegšanu Padomei, izmantojot standarta veidlapu;
 - e) regulāru saziņu, it īpaši starp Izglītības komiteju un visām tematiskajām darba grupām, lai nodrošinātu to, ka darba grupas ir pilnībā informētas par apstākļiem, kādos tās darbojas, un par jebkādam pārmaiņām, kas ir saistītas ar to kompetenci;
 - f) skaidras pilnvaras un standarta darbības procedūras (t. i., darba uzdevumi, iesniedzamie darbi, dalības prasības un turpināmības klauzulas) visām tematiskajām darba grupām, tostarp nodrošinot, ka tiek izmantots IKT potenciāls, piemēram, attiecīgos gadījumos rīkojot virtuālas sanāksmes;
 - g) strukturētu izplatīšanas kārtību, kas nosakāma pirms darba grupu darba rezultātu publicēšanas, kas ietvertu gan ES, gan dalībvalstu dimensiju, tostarp to attiecinot arī uz darba grupu darba rezultātu apkopojumu publicēšanu vairākās valodās.
 3. stimulēt konstruktīvu to pasākumu norisi, kas tiek veikti saskaņā ar konkrētām valstīm adresētiem ieteikumiem, ar atbilstīgajām politikas komitejām (t. i., Ekonomikas politikas komiteju un Nodarbinātības komiteju) regulāri apmainoties ar informāciju par rezultātiem, kas iegūti ar iepriekš minētajiem AKM sadarbības mehānismiem.

⁽¹⁾ Būtu jānodrošina tiesības visām dalībvalstīm piedalīties minētās organizācijas darbā.